

Oskars Orlovs (Rēzeknis Tehnoloģeju akademeja)
2016. GODA KULTURYS BOLVYS „BOŅUKS“ NOMINANTU DORBU
RAKSTURUOJUMS LITERATURĀ

Atslāga vord: *latgališu literatura, latgališu kultūrys goda bolva „Boņuks“, styls, adresats.*

2016. gods latgališu kulturā beja ivārojams ar vairuokim dasaceitim dorbim literaturā: divuos nominacejuos „Lobuokais snāgums literaturā“ i „Lobuokais izdavums/gruomota“ tyka dasaceiti septeni nominanti, nu tim taišni literaturā: Annele Slišāne „stāsti #100dečiLatvijai“, Dagnija Dudarjonoka, Gunta Nagle, Ligija Purinaša, Jana Skrivļa-Čevere „Linejis“ (dzeja), Ineta Atpile-Jugane „Mūdynuot muokuļus“ (dzeja), Raibis „Zalta tesmini“ (stuosti), Sandra Ūdre, Juoņs Ryučāns „Aizlauztais spaitis“ (Fraņča Kempa dzeivis atspeidynuojumi).

Par „Lobuokū snāgumu literaturā“ tyka pīzeits Juoņa Ryučāna i Sandrys Ūdris saraksteitais romans „Aizlauztais spaitis“. Nominacejā „Lobuokais izdavums/gruomota“ *Boņuks* datyka gruomotai i audio diskam „Škilbanu sīvas“ (autoris – Edeite Husare, Anda Beitāne).

Pietejumā ir raksturuots literaturys nominantu snāgums: stils, idejis, adresats (kas i kaids dūmuots gruomotys skaiteituojs. Latgališu literatura ir samārā dažaida, kotram autoram juo dorbūs pasaruoda taišni jam rakstureiguos īzeimis i sovumi. Debejis daiļdorbim varātu skaiteituoju byut vaira. Tuos ir Latgolys lokalisma eipatneibys, kur (ari kai vysā Latvejā) grākoj ar taidu tendenci, ka autora poša biografeju pīleidzynoju juo daiļdorbam.

A. Slišānis stuosteni ir publicāti juos *facebook.com* profilā latvišu i latgališu literarajā volūdā. Kotrs pastuosts vaira ir kai mozs emuars, atmiņu tāluojums. Tys eisti naatbylst dūtajam žanra nūsaukumam i eisti par literaturu tū nūsaukt ir pagryuši.

D. Dudarjonokys, G. Naglis, L. Purinašys, J. Skrivlis-Čeveris dzejis kruojums pīsaista ar tū, ka latgališu literaturā tys ir pyrmais kruosojamais dzejjūļu kruojums. Četru jaunu autoru kolektivs, kur kotra nu ailineicom izaceļ ar sovu, sīvišu, pasaūla redziejumu. Vysam dzejis kruojumam ciši rakstureigi ir kontrasti. Divom autorem (L. Purinašai i G. Naglei) tei ir debeja latgališu literaturā.

I. Atpilis-Juganis dzejis kruojums „Mūdynuot muokuļus“ ir jau catūrtuo ailineicys gruomota. Gruomota pīsaista na viņ dzejis meiļuotuojus, bet i muokslys baudeituojus plotuokā nūzeimē – izvālāti originali i viereibu saistūši dizaina elementi. Dzejā dominej meditativuo lirika i sīvītis pasaūla dziļums.

Itys ir ūtrais Raibuo stuostu kruojums. Raibis roksta ironiski sarkastiskā stilā. Vītom var pamaneit karnevalizacejis elementus, maskys i pateibys vaicuošonys arhetipus i postmodernismam rakstureigū spēlis pryncypu. Kai jau i veirišu tāluotā pasaulī, gruomotā vīta atsaroduse i varys dorbim, i kaisleibom.

S. Ūdris, J. Ryučāna dorbs „Aizlauztais spaitis“ ir veļteits latgališu politikam i sabīdryskajam darbinīkam Fraņčam Kempam. Dorbs, kurā na vysā organiski mejās diveji stili: biografiskais, emocionalais i viesturiskais, publicistiskais. Daildorbā izmontuoti damiersti latgališu volūdys vuordi i formys, redzīs, tei ir vysu leluokuo dorba vierteiba, tok nasagataveitu skaiteituoju taišni tys var atbaideit.

2016. goda davums latgališu literaturā ruoda, ka poteņcis jaunajim i videjuos audzis raksteituojim ir, tys ļaun cerēt, ka latgališu literatura atsateista.